

SV krever en ny Nord-Norgeplan

Vedtatt av SVs landsstyre 25. november 2023

Det var en gang en tid hvor bosetting i nord var sett på som viktig. I festtaler fastholdes dette fortsatt, men tiden hvor dette faktisk var en realitet er forbi. Det er på tide gjenreise Nord-Norge.

Nord-Norge er den landsdelen i Norge som har hatt svakest samfunnsutvikling siste 40 år. Der Norges befolkning i perioden har økt, har den nordligste landsdelens befolkning stått på stedet hvil. Befolkningen i Nord-Norge har sunket og utgjør under 9% av Norges innbyggere. Bosatte i nord er også eldre, bor mer spredt og lenger unna offentlige tilbud enn resten av landet. Utviklingen er resultat av politiske beslutninger. Den nordnorske andelen av samferdselsmidler er lavere enn hva befolkningstallet skulle tilsi. De to nordligste fylkene er dessuten de eneste som ikke er tilknyttet jernbanenettet. Velferds- og bemanningsproblemene vi ser i hele landet er ekstra stor i distriktene, og aller størst i nord. Kuttene i helsevesenet følger befolkningsutviklingen og er dermed mest ekstrem i nord. Det er ingen steder i landet avstanden til sykehus er så stor som for Kvæningen. Fiskeripolitikken har svekket kystsamfunn i nord, og styrket kapitalsterke miljøer andre steder. Jordbrukspolitikken har ført til omfattende nedbygging av det arktiske landbruk, og landsdelen er nå ikke lenger selvforsynt på noe så grunnleggende som poteter. I Finnmark er matkriseberedskapen tre dager. Og der utviklingen preges av forfall øker også konfliktene, noe den samiske befolkning til de grader er offer for i dag, et folk som i lang tid har blitt utsatt for statlig angrep på språk, kultur og land.

Samtidig er landsdelen den rikeste av alle på naturressurser, både fornybare og ikke-fornybare. Mye av Norges grønne skifte handler nettopp om å utvikle næringer med utgangspunkt i nordnorske ressurser. Utvidelsen av NATO og den nye geopolitiske situasjonen burde være en mulighet til nyorientering, men den fragmenterte stat fortsetter å føre en politikk som kun peker i retning av fortsatt negativ samfunnsutvikling.

Det finnes ingen annen måte å snu samfunnsutviklingen i nord på enn en koordinert statlig innsats. SV mener derfor tiden er moden for en Nord-Norgeplan, hvor det etableres overordnede mål som befolkningsvekst, næringsutvikling, infrastruktur, matsikkerhet og styrking av den spredte bosettinga i nord. Målene skal danne utgangspunkt for øvrig sektorinnsats, og arbeidet må koordineres av statsministerens kontor i dialog med landsdelen og Sametinget.